

ویراست دوم

آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا

برنامه‌ی کشوری

دکتر حمیدرضا خانکه و همکاران

آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا
برنامه‌ی کشوری

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

تألیف: دکتر حمیدرضا خانکه و همکاران

ایران یکی از مستعدترین کشورهای جهان برای وقوع حوادث و بلایا است و از آنجا که سلامت اولین و مهمترین مطالبه مردم در هر حادثه‌ای است، لذا لازم است حوزه سلامت به طور عام و مراکز بهداشتی درمانی بطور خاص، ضمن تحلیل دائم آسیب‌پذیری و خطرات در معرض، آمادگی خود را به منظور ارائه پاسخی موثر به حوادث ارتقاء دهند. کتاب حاضر سعی دارد به عنوان یک الگوی کشوری این امکان را فراهم نماید که کلیه بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی براساس الگوی واحد، آمادگی خود را در مقابل حوادث و بلایا افزایش دهند.

Disaster Hospital Preparedness National Plan

Dr. HR Khankeh & co-authors

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

مرکز تحقیقات سلامت
در حوادث و فوریت‌های پزشکی

مرکز مدیریت حوادث
و فوریت‌های پزشکی کشور

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

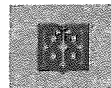
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا برنامه‌ی کشوری

تألیف:

دکتر حمیدرضا خانکه و همکاران

سرشناسه : خانکه، حمیدرضا، ۱۳۴۶ -
 عنوان و نام پدیدآور : آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا (برنامه‌ی کشوری) / تألیف حمیدرضا خانکه و همکاران؛ [برای] مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی، مرکز تحقیقات توانبخشی در حوادث و بلایا.
 مشخصات نشر : تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۲۴۰ ص. : مصور(بخشی رنگی)، جدول، نمودار.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۴۲-۰۵-۱ ریال ۶۵۰۰۰
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا
 یادداشت : واژه‌نامه.
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۹۷-۲۰۰.
 موضوع : اورژانس -- مدیریت -- برنامه‌ریزی
 موضوع : فرماندهی سوانح
 شناسه افزوده : دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
 شناسه افزوده : مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی
 شناسه افزوده : دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. مرکز تحقیقات توانبخشی در حوادث و بلایا
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۱ آخ/۲/ HV۵۵۱
 رده بندی دیویی : ۳۶۳/۳۴۵۲۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۷۴۶۹۴۴

آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا: برنامه‌ی کشوری

تألیف: دکتر حمیدرضا خانکه و همکاران

ویراستاران: علیرضا چهرگانی، لیلا داددوست، دکتر محمد سرور

صفحه‌آرا: آرش فکری

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول

چاپ: معلی (مرکز مشاوره چاپ کاریسا)

سال انتشار: ۱۳۹۱

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

ناظر فنی چاپ: کاوه یارعلی

نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تلفکس: ۲۲۱۸۰۰۸۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۴۲-۰۵-۱

همه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۷	 مقدمه و پیشگفتار
---	------------------------

فصل اول: برنامه‌ریزی آمادگی مقابله با حوادث و بلایا

۱۵	 مقدمه و ضرورت
۲۴	 ایمنی و آسیب‌پذیری بیمارستان
۲۸	 شاخص ایمنی بیمارستان
۲۹	 برنامه‌ریزی آمادگی بیمارستانی
۲۹	 برنامه‌ی عملیاتی فوریت
۳۵	 بیمارستان ایمن و مقاوم در برابر حوادث
۳۶	 فرایند ارتقاء سطح آمادگی بیمارستان‌ها در حوادث و بلایا
۴۲	 برنامه‌ی اقتضایی در حوادث و بلایا در حوزه‌ی سلامت
۴۸	 برنامه‌ریزی اقتضایی در حوادث و بلایا
۵۱	 فرایند برنامه‌ریزی اقتضایی در حوادث و بلایا
۶۴	 نمونه‌ی طرح استانی مدیریت سلامت در یک استان فرضی
۶۴	 نمونه‌ی طرح استانی مدیریت سلامت در یک بیمارستان
۶۷	 خلاصه‌ی فصل

فصل دوم: دستورالعمل طراحی سامانه‌ی هشدار سریع بیمارستانی

۷۲	 سامانه‌ی هشدار سریع
۷۳	 مراحل تدوین سامانه‌ی هشدار سریع
۷۹	 شرایط اتاق بحران (پیوست ۱)

موارد قابل گزارش از طرف بیمارستان و خدمات اورژانس پیش‌بیمارستانی به مرکز

۸۰	 هدایت عملیات دانشگاه (پیوست ۲)
۸۰	 فهرست حوادث داخلی بیمارستان (پیوست ۳)
۸۳	 معیار تعیین حادثه (پیوست ۴)
۸۴	 خلاصه‌ی فصل

فصل سوم: تبیین فرایند فعال کردن برنامه‌ی مدیریت حوادث

۸۷	 تبیین فرایند فعال کردن برنامه‌ی مدیریت حوادث بیمارستانی
۸۸	 اطلاع‌رسانی
۹۱	 تمهیدات بیمارستان برای مقابله با حوادث و بلایا
۹۲	 هشدار، فعال‌سازی، توقف برنامه
۹۷	 خلاصه‌ی فصل

فصل چهارم: سامانه‌ی فرماندهی حوادث بیمارستانی

۱۰۲	 معرفی سامانه فرماندهی حوادث بیمارستانی
۱۰۴	 عملکردهای مدیریتی در زمان وقوع حوادث و بلایا
۱۰۸	 سامانه‌ی فرماندهی حوادث بیمارستانی: واحد عملیات
۱۱۱	 توزیع قدرت و مسئولیت در داخل واحد عملیات
۱۱۲	 عملیات فرماندهی در سطح دیپارتمان
۱۲۱	 واحد برنامه‌ریزی
۱۲۵	 واحد پشتیبانی
۱۲۶	 واحد اداری/مالی
۱۲۸	 روش‌های شناسایی پرسنل فرماندهی حادثه
۱۲۸	 ساخت و ایجاد مرکز فرماندهی حادثه
۱۳۳	 آشنایی با ساختار فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی
۱۳۵	 خلاصه‌ی فصل

فصل پنجم: فعال کردن سامانه‌ی فرماندهی حوادث بیمارستانی

۱۴۸ فرایند فعال کردن سامانه‌ی فرماندهی حوادث بیمارستانی

۱۶۷ خلاصه‌ی فصل

فصل ششم: راهنمای جامع برنامه‌ریزی و پاسخ فرماندهی حوادث بیمارستانی

۱۷۲ شاخص برنامه‌های بیمارستانی

۱۸۳ راهنمای پاسخ به حادثه : آتش‌سوزی

۱۹۵ خلاصه‌ی فصل

۱۹۷ فهرست منابع

۲۰۱ پیوست

۲۲۳ واژه‌شناسی

مقدمه

هرچند پیشگیری و کاهش خطر بلایای طبیعی مانند سایر فعالیت‌های پیشگیرانه در راستای توسعه اجتماعی و اقتصادی پایدار بر مبنای یک استراتژی کشوری، مدیریت بلایای طبیعی و حوادث غیرمترقبه و برپایه یک روش علمی مدنظر تمام دست اندرکاران حوزه‌های مختلف درگیر در بحران‌ها می‌باشند، اما پاسخ، آمادگی و هماهنگی لازم قبل از آن بخصوص در حوزه سلامت که اصولاً برآورده کننده اولین نیازهای انسان‌های درخطر افتاده است نیز از اصول اولیه کار می‌باشد در این راستا توانمندسازی بیمارستان‌ها که رکن محوری در این خصوص دارند قطعاً از اهمیت فوق العاده‌ای برخوردار است.

آن چه اهمیت ویژه‌ای می‌یابد برگرداندن نظم و ترتیب به فرآیندها و فعالیت‌ها است. در غیر این صورت پاسخ ما، خود باعث پدید آمدن بحرانی جدید در دل بحران قبلی می‌شود. در این بین لزوم تدوین و بکار بستن دستورالعمل‌ها و گایدلاین‌هایی که بتوانند این مهم را تضمین کنند بسیار حائز اهمیت است. از جمله این موارد می‌توان به تدوین گایدلاین‌های متعدد در حوزه‌های مختلف سلامت اشاره کرد که در حال حاضر در دست تدوین هستند. کتاب حاضر که برنامه آمادگی و مقابله بیمارستانی در حوادث غیر مترقبه می‌باشد به همت همکاران پرتلاشم در مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی کشور بعنوان دبیرخانه کارگروه بهداشت و درمان در حوادث و سوانح غیرمترقبه و مرکز تحقیقات حوادث غیرمترقبه دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تدوین شده و نمونه بسیار مناسبی از این دستورالعمل‌هاست. لذا ضمن تشکر از این عزیزان که موجب تحقق این مهم شده‌اند، توفیق و پیشرفت روزافزون آن‌ها را از پیشگاه خداوند متعال مسئلت می‌کنم.

دکتر وحید دستجردی
وزیر